

Verkiezingsmemorandum

7 prioriteiten voor het vrije beroep

Verkiezingen
25 mei 2014

Inhoud

VOORWOORD	5
Het vrije beroep in cijfers	7
DE 7 PRIORITEITEN	
1. De vrije beroepen in Europa	9
2. De positionering van de vrije beroepen	12
3. Administratieve vereenvoudiging bij vrije beroepen	14
4. Aantrekkelijkheid en professionalisering van het vrije beroep	16
4.1. <i>Samenwerken in associatie</i>	16
4.2. <i>Assistentieberoepen tekort</i>	17
4.3. <i>Erkenning als dienstverlener in de werking van de KMO portefeuille</i>	19
4.4. <i>Erkenning van de zelfstandige zorgverstrekkers</i>	19

5. De vrije beroepen in relatie met de overheid	22
<i>5.1. Correcte betaling vanuit de overheid</i>	22
<i>5.2. Een werkbare witwasreglementering</i>	23
<i>5.3. Vrijwaring van de keuze voor het vrije beroep als zelfstandige</i>	24
<i>5.4. Tax-cificatie</i>	25
<i>5.5. Deloyale concurrentie vanuit de overheid</i>	26
<i>5.6. Overdreven overheidsinnemenging</i>	27
<i>5.7. Structurele erkenning van vrije beroepen in het overleg</i>	28
6. Beperking van de aansprakelijkheid in het vrije beroep	30
7. Zelfregulering door transparante en democratisch georganiseerde beroepscorporaties (orde/instituut/nationale kamer,...)	32
OVER DE FEDERATIE VRIJE BEROEPEN	36

Voorwoord

In het licht van de verkiezingen op 25 mei 2014 van het Europees en Federaal Parlement alsook van de regionale parlementen heeft de Federatie Vrije Beroepen dit verkiezingsmemorandum opgesteld. De Federatie richt zich hiermee tot de Europese, Vlaamse en federale overheden met concrete aanbevelingen, gebundeld in 7 prioriteiten. Deze aanbevelingen zijn specifiek gericht op de vrije beroepen. Ze zijn in die zin complementair met de aanbevelingen uit het algemene UNIZO-memorandum, dat de prioriteiten voor de zelfstandige ondernemers als uitgangspunt heeft, evenals met de aanbevelingen die geformuleerd worden door de verschillende beroepsorganisaties uit het vrije beroep.

De aard van de vrije beroepen rechtvaardigt een specifieke aanpak en dus ook specifieke aanbevelingen. Uiteraard is de vrije beroeper een ondernemer die zich in de markt begeeft, doch net dat tikkeltje anders. Een vrije beroeper stelt de belangen van zijn of haar cliënt/patiënt voorop en presteert diensten van maatschappelijk/algemeen belang. Hij/zij werkt immers in vertrouwen met de cliënt of patiënt. Dat vereist een specifiek kader. Om die reden bestaat er een beroepsgeheim bij vrije beroepen, zijn er ordes en instituten, dienen er verplicht jaarlijks tientallen uren permanente vorming te worden gevolgd, is er voor de meeste beroepen een verplichte beroepsaansprakelijkheidsverzekering, zijn er strikte publiciteitsregels, enz...

Stel dat een vrije beroeper zich louter door pure economische marktprincipes zou laten leiden, dan dient bijvoorbeeld de advocaat steeds een procedure te adviseren in plaats van via een minnelijk voorstel snel een einde aan een dispuut te maken, dan moet de chirurg zo veel als mogelijk opereren, dan zal een architect enkel de duurste materialen adviseren aan een cliënt wanneer er op percentage van de bouwsom wordt gewerkt. Daar is de cliënt noch de patiënt mee gediend.

De onafhankelijkheid, de geloofwaardigheid, de transparantie en het op dit alles gebaseerde vertrouwen is voor álle vrije beroepen een permanente zorg en permanente opdracht.

Nochtans komt de essentie van het vrije beroep steeds meer onder druk te staan, zowel vanuit Europa als op federaal en regionaal vlak. Dat gebeurt door overbelasting met administratieve rompslomp tot gevolg maar ook door het opleggen van extra reglementering of plichten die vaak haaks staan op die essentialia van het vrije beroep. Men beseft hierbij onvoldoende dat dit ook gevolgen kan hebben voor een goede werking van onze maatschappij evenals voor de individuele burger. Een burger doet in alle belangrijke stappen van zijn of haar leven een beroep op de beoefenaars van het vrije beroep.

De Federatie vraagt

met dit memorandum dat de politiek de sector van het vrije beroep de ruimte geeft om te kunnen blijven ondernemen binnen hun specifiek kader. Gezien de blijvende erkenning van de maatschappelijke meerwaarde van het vrije beroep en de partnerrol van vrije beroepen voor de overheid, zijn we - samen met onze aangesloten beroepsorganisaties - vragende partij om als gesprekspartner blijvend te worden betrokken.

Het vrije beroep in cijfers

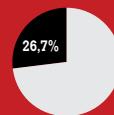
De sector van de vrije beroepen is sinds jaren de sterkst groeiende zelfstandigensector in België met 263.749 zelfstandige beoefenaars of 26,7% van de totale populatie van 988.567 zelfstandigen. Het groei-percentage van de vrije beroepen bedroeg de laatste 10 jaar zo maar even 63,7%.

Elk jaar starten meer dan 26.000 personen in het vrije beroep, één vierde (27,9%) van het totale aantal startende zelfstandigen.

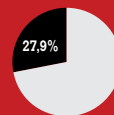
De sector realiseert daarnaast nog eens een rechtstreekse tewerkstelling van 261.742 loontrekkenden, dit bij 39.180 werkgevers. Zo komen we op een gemiddelde van 6,6 werknemers per werkgever in het vrije beroep. En ondanks de zware economische crisis zorgde het vrije beroep sinds 2008 toch nog voor 20.641 extra arbeidsplaatsen.

Samengevat zijn er in België meer dan een half miljoen mensen werkzaam – hetzij als zelfstandige hetzij als werknemer - in het vrije beroep. Op Europees niveau zijn dezelfde tendensen waarneembaar. Hier draagt het vrije beroep, in Euro, meer dan 10% bij tot de bruto groei. In het crisisjaar 2009 lag de afname van de groei in het vrije beroep lager dan voor de totale economie van de Europese Unie.

De sector is dus één van de meeste dynamische maar ook meest stabiele groeisectoren van ons land.

% Vrije beroepers tov totaal zelfstandigen

% Startende Vrije beroepers tov totaal startende zelfstandigen

Gemiddeld aantal werknemers per werkgever vrij beroep

De 7 prioriteiten

De vrije beroepen in Europa

De Europese basisredenering ‘hoe meer concurrentie, hoe goedkoper de dienstverlening en hoe meer omzet’ is niet zonder meer toepasbaar op het vrije beroep. De stelregel bij vrije beroepen is vooral te streven naar een optimale dienstverlening voor cliënten of patiënten.

Waar in België verschillende wettelijke definities circuleren over het vrije beroep, vinden we dit niet op het Europese niveau. Het Engelse “professional services”, het Duitse “freiberufliche Dienstleistungen” en het Franse “services [dans le cadre des professions]” hebben verschillende betekenissen.

Tot op heden catalogeert Europa de vrije beroepen steevast onder ‘professional services’ met verwijzingen naar individuele sectoren. Nochtans hebben binnen Europa de vrije beroepen overkoepelend een eigen specificiteit waar een copy paste van de maatregelen voor ‘professional services’ geen optie is.

Daarom is het van belang om op Europees niveau een kaderdefinitie op te stellen van wat onder vrije beroepen wordt verstaan. Op die manier kunnen de vrije beroepen worden afgebakend en erkend in hun specificiteit, over de landsgrenzen en talen heen. Want hoe kan je een beleid uitstippelen voor vrije beroepen wanneer men niet weet binnen welk kader deze opereren? Enkel door een dergelijk framework te installeren zal het voor de Europese overheden duidelijk worden welke reglementering al dan niet van toepassing kan zijn voor vrije

beroepen. Met dergelijke Europese kaderdefinitie kan worden voorkomen dat de vrije beroepen zoals nu ongefilterd onder de Europese definitie van “gereguleerde beroepen” vallen, daar waar hun specificiteit een genuanceerde benadering vereist

Een voorbeeld van de onvoldoende kennis van Europa betreffende vrije beroepen en hun specificiteit blijkt uit het actieplan “Entrepreneuriat 2020” van DG ‘Ondernemingen’ van de Europese Commissie. Hierin wenst Europa de toegang tot de Europese markt te vereenvoudigen en de vrije beroepen met dezelfde pennentrek te dereguleren. Nochtans werden tijdens verschillende ontmoetingen met de Europese Commissie door de vrije beroepen duidelijk gesteld dat zij hier geen nood aan hebben en dat een regulering op nationaal niveau gerechtvaardigd is omwille van de specifieke noden van vrije beroepen in de lidstaten. De vrije beroepen beschikken over een bijzondere kennis van zaken en staan zo eerste in lijn om hun sector te besturen en te reguleren.

Een tweede voorbeeld is de Mededeling van 2 oktober 2013 omtrent de deregulering van gereguleerde beroepen die onder het toepassingsgebied van de Europese Richtlijnen ‘diensten en beroepskwalificaties’ vallen. De lidstaten zullen door de Europese Commissie aangezet worden om een grondige analyse te doen van de huidige reglementering van de vrije beroepen. Wanneer lidstaten dit ruim gaan interpreteren en doortrekken naar vrije beroepen bestaat opnieuw het gevaar van blinde deregulering terwijl bepaalde reglementering voor vrije beroepen en hun cliënten/patiënten essentieel is voor een degelijke werking.

De Federatie vraagt:

- 1** een uniforme Europese kaderdefinitie van ‘het vrije beroep’ op te stellen en te implementeren.
- 2** dat deze Europese kaderdefinitie zou bestaan uit een lijst met minimaal volgende kenmerken van het vrije beroep:
 - a. de dienstverlening bestaat hoofdzakelijk uit een intellectuele prestatie
 - b. dit vergt een belangrijke voorafgaande opleiding en permanente vorming
 - c. de beoefenaar draagt persoonlijk verantwoordelijkheid
 - d. de dienstverlening gebeurt op een onafhankelijke wijze: de beoefenaar handelt daarbij zowel in het belang van zijn/haar opdrachtgever(s), cliënt(en) of patiënt, als in het algemeen belang
 - e. de beroepsuitoefening is onderworpen aan een deontologie, die in het beroepsstatuut vastgelegd is, hetzij bij wet, hetzij bij autonome beslissing van de betrokken beroepsorganisatie. Dit beroepsstatuut beoogt het garanderen en bevorderen van de professionaliteit, de kwaliteit en de vertrouwensrelatie met de opdrachtgever, cliënt of patiënt.
- 3** de definitie en daaraan gekoppelde kenmerken en specificiteit van vrije beroepen te integreren of te vrijwaren binnen het actieplan “Entrepreneuriat 2020” van DG ‘ondernemingen’, alsook binnen de omzetting van de Mededeling van 2 oktober 2013 omtrent de deregulering van gereguleerde beroepen die in het toepassingsgebied van de Europese Richtlijnen diensten en beroepskwalificaties vallen.
- 4** een permanente toets van alle Europese richtlijnen, verordeningen of actieplannen aan de specificiteit van het vrije beroep.

2 De positionering van de vrije beroepen

De vrije beroepen hebben een eigen en belangrijke positie in onze maatschappij. Om deze positie te kaderen is er een nood aan een heldere definitie.

Tot op heden worden in verschillende federale wetteksten nog steeds negatieve ad hoc-omschrijvingen gehanteerd wanneer men zich richt tot de vrije beroepen. Hierdoor komt de specificiteit onvoldoende tot uiting, specificiteit die zich vertaalt in volgende kenmerken van vrije beroepen: onafhankelijkheid, de vertrouwensrelatie met cliënt of patiënt, een eigen deontologie, opleiding, persoonlijke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid, kwaliteit en maatschappelijke toegevoegde waarde.

In het nieuwe wetboek economisch recht zal - op vraag van de Federatie - een boek 14 opgenomen worden specifiek voor de vrije beroepen. In dat nieuwe boek zal men een hoofdzakelijk positieve definitie hanteren voor de beoefenaars van een vrije beroep: *“elke natuurlijke of rechtspersoon die op intellectueel onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid een beroepsactiviteit uitoefent, die hoofdzakelijk uit intellectuele prestaties bestaat, voorafgaand de vereiste opleiding heeft gevolgd, tot permanente vorming is gehouden, onderworpen is aan een bij of krachtens de wet opgericht tuchtorgaan en geen koopman is in de zin van artikel 1 van het Wetboek van Koophandel.”*

De Federatie vraagt

- 1 de definitie van boek 14 van het nieuwe wetboek economisch recht door te trekken naar andere wetgevingen.
- 2 de hiaten die de nieuwe definitie met zich meebrengt op te vangen. Concreet voorbeeld hiervan is het feit dat tandartsen en kinesitherapeuten geen eigen tuchtorgaan hebben en hierdoor niet als vrije beroepen zouden worden aanzien.
- 3 dat ook toekomstige regelgeving rekening houdt met de specificiteit van het vrije beroep.
- 4 ter versterking van de transparantie een meer omvattend codificatieproject waarbij de respectieve deontologische codes eigen aan elk specifiek vrij beroep worden samengebracht teneinde interprofessionele synergieën te bevorderen.

3 Administratieve vereenvoudiging

Uit een enquête van de Federatie (2010) uitgevoerd bij 420 vrije beroepers in Vlaanderen en Brussel blijkt dat de vrije beroepsbeoefenaars ruim 20% van hun tijd spenderen aan paperassen en formulieren. Die kostbare tijd kunnen ze niet spenderen aan patiënten en cliënten. Uit Europees onderzoek blijkt verder dat wanneer een groot bedrijf gemiddeld 1€ per werknemer zou moeten spenderen om aan de administratieve lasten te voldoen, dit voor middelgrote bedrijven oploopt tot 4€ en zelfs 10€ voor kleine ondernemingen¹. En laat vrije beroepspraktijken nu vooral tot deze laatste groep behoren.

Naast deze louter administratieve (extra) lasten worden vele vrije beroepen in hun adviserende rol als expert geconfronteerd met steeds uitdijende en complexere wetgeving, hetgeen gevolgen heeft voor de advisering naar de cliënten/patiënten toe. Zo is de fiscaliteit de laatste jaren verworpen tot een instrument om de begroting te doen kloppen. Dit ging ten koste van de eenvoud en duidelijkheid van de fiscale reglementering. Hierdoor kwamen vooral de economische beroepen sterk onder druk te staan in hun advisering naar ondernemingen toe. Maar ook in de zorgsector (registratie van gegevens, voorschrijfgeregels van 72 pagina's), bij de bouwkundige beroepen (met talrijke lokale bouwverordeningen) is een doorgedreven administratieve vereenvoudiging noodzakelijk.

¹ Administratieve lasten in België voor het jaar 2010, Planbureau, februari 2012, p. 10.

De Federatie vraagt

- 1 een transparante en duidelijke wetgeving die continu wordt geëvalueerd in overleg met de sector.
- 2 een veralgemening van het “only-once”-principe en uniek loket.
- 3 te investeren in doorgedreven digitalisering en e-government, doch met onderlinge afstemming van het federale met het regionale niveau en het vermijden van het digitaliseren van overbodige administratie.
- 4 uniformiteit in het bijhouden van statistische gegevens omtrent vrije beroepen, zodat globale sectorgegevens ter beschikking zijn. Het gebruik van de NACE-BEL-codering door alle gegevensbronnen kan dit mee ondersteunen.
- 5 één aangifte, één factuur, één inningsorgaan en een ééngemaakte controle van SABAM en de billijke vergoeding.
- 6 een vrijstelling voor vrije beroepen van de billijke vergoeding conform het arrest ‘Del Corso’ van het Europese Hof van Justitie.

4

Aantrekkelijkheid en professionalisering van het vrije beroep

4.1. Samenwerken in associatie

Samenwerken in een associatie is voor vrije beroepen een toekomstgerichte praktijkvorm, niettegenstaande de solopraktijk een belangrijke plaats zal blijven innemen. Toch meent 6 op 10 vrije beroepers dat het in de toekomst steeds moeilijker wordt het beroep in een solopraktijk uit te oefenen (enquête 2010) en vraagt 42% (bevraging Federatie december 2013) extra informatie of ondersteuning vanuit de overheid om deze tendens naar samenwerken te faciliteren.

Een associatie biedt een maximum aan kansen om enerzijds de kwaliteit en de efficiëntie van de dienstverlening te garanderen. Anderzijds zorgen deze organisatievormen voor de aantrekkelijkheid van de zelfstandige beroepsuitoefening en de continuïteit en de overdracht van de praktijken.

De scherpere winstmarges, de stijgende administratieve last, de work-life balans, de overgang van soloberoepsbeoefenaar naar een of andere vorm van associatie: de vrije beroeper wordt steeds meer een ondernemer. Hij/zij dient

aan bedrijfsvoering en management te doen zonder dat men hiervoor werd opgeleid. Vrije beroepen genieten een goede opleiding wat betreft hun respectievelijke vakgebied. Maar in het curriculum van de verschillende hogere opleidingen die toegang geven tot de verschillende beroepen is een aanpassing aan de huidige tendens tot professionalisering opdoort.

De Federatie pleit er nadrukkelijk voor om de voorbereiding tot een autonome praktijkvoering, al dan niet in groepsverband, te integreren in de hogere opleiding, de voorziene stage én permanente vorming voor de verschillende sectoren van het vrije beroep. De praktische modaliteiten worden best vastgelegd na overleg tussen de onderwijs- en beroepswereld.

4.2. Assistentieberoepen tekort

De sector van de vrije beroepen blijft ondanks de economische crisis een groei-sector. Dit creëert, naast ruimte voor verder ondernemen, eveneens arbeidsplaatsen die op vandaag soms moeilijk ingevuld raken, in de eerste plaats omdat er geen of weinig specifieke opleidingen naar ondersteunende jobs in die sectoren voorhanden zijn. Op dit ogenblik behelpen veel sectoren zich met ad-hoc-opleiding en permanente vorming voor praktijkassistentie. Aan de basis is er echter een tekort en raken aantrekkelijke arbeidsplaatsen niet of moeilijk ingevuld.

Voor vele assistentieberoepen is de vraag nog steeds groter dan het aanbod, denken we maar aan de tandartsassistente, juridisch bedienden, enz...

De Federatie vraagt een oplossing opdat de werkgevers in het vrije beroep hun praktijk professioneel kunnen uitbouwen en geschikt personeel kunnen vinden. De Federatie verwacht dat op kruissnelheid jaarlijks enkele duizenden extra banen in dit kader kunnen gecreëerd worden. Dit impliceert :

- een inventarisatie en coördinatie van de beroepscompetentieprofielen waarop opleidingen gebaseerd zijn. Bij het opstellen van de beroepscompetentieprofielen is het steeds noodzakelijk dat de betrokken sectoren mee aan tafel zitten om een profiel uit te werken dat aansluit bij de realiteit van het beroep.
- een blijvend overleg tussen vertegenwoordigers uit de beroepssectoren van de vrije beroepen en het onderwijs. Dit moet resulteren in opleidingsprogramma's en -structuren die afgeleid worden van de beroepscompetentieprofielen. Deze samenwerking moet er voor zorgen dat er een zeer hoog opleidingsniveau kan bereikt worden.

4.3. Erkenning als dienstverlener in de werking van de KMO portefeuille

Sinds vorig jaar ging er een nieuwe procedure in voege om dienstverleners te erkennen die in het kader van de KMO portefeuille van het Agentschap Ondernemen in Vlaanderen erkende diensten mochten verstrekken. Wanneer men ingeschreven is op het tableau van een van de drie economische instituten (IAB/BIBF/IBR) krijgt men automatisch vrijstelling van een aantal te auditen basisvereisten, dit op vraag van de Federatie.

Dit is een erkenning van de kwaliteit van vrije beroepen, louter door het ressorteren onder een bepaald instituut (voldoen aan een afdwingbare deontologie, kwaliteitsopvolging, permanente vorming, stage,...). Deze vrijstellingen dienen te worden uitgebreid naar andere vrije beroepen die zich als dienstverlener wensen te laten registreren, dit in overleg met de betrokken beroepsgroepen.

4.4. Erkenning van de zelfstandige zorgverstrekkers

Een zelfstandige zorgverstrekker is een zorgverstrekker die werkt onder het zelfstandig statuut. Dit statuut kent voor- en nadelen, die bepalend zijn voor de zorgverstrekker om al of niet voor dit statuut te kiezen. Een voldoende grote aantrekkingskracht van zorgverstrekkers in de eerste lijn is belangrijk om een voldoende groot aanbod in Vlaanderen te kunnen bieden.

De moeilijkheid van zelfstandig werkende beroepsbeoefenaars ligt in het feit dat ze zowel beroepsinhoudelijk als op bedrijfsmatig vlak uitmuntend moeten zijn. Tegenwoordig zijn elk van deze activiteiten als het ware specialiteiten op zich. Alle kennis en vaardigheden hiervoor verenigen in één persoon is tegenwoordig ondoenbaar. Een praktijk uitbouwen en managen is een complex gebeuren. Een professionele ondersteuning bij de opstart en verdere uitbouw van een praktijk zal helpen bij de toestroom van zelfstandige verstrekkers.

Naast het aantrekkelijker maken van het zelfstandig zorgberoep vereist een efficiënt en effectief gezondheidszorgbeleid ook een betere en duidelijke afstemming tussen de beleidsinitiatieven die genomen worden op Vlaams niveau en de initiatieven die op het federaal niveau ontwikkeld worden (volksgezondheid en sociale zaken), zeker nu bij de implementatie van de zesde staatshervorming. De zorgverstrekkers op het terrein hebben absoluut nood aan een eenvormig beleid voor hun zorgpraktijk, en worden nog te vaak geconfronteerd met uiteenlopende of overlappende initiatieven.

Ook op het vlak van de manpowerplanning in de gezondheidszorg dient de aandacht voor afstemming te worden opgedreven, bv. tussen de initiatieven die de regio's nemen op het vlak van de opleiding tot medische beroepen (toegangsexamen, ...), en het federaal beleid inzake de toegang tot het beroep (contingentering, erkenningen). Een ander voorbeeld van gebrekkige afstemming betreft de organisatie van een centrale databank met registratie van de erkende zorgverstrekkers. Het beschikken over exacte cijfers met betrekking tot het aantal zorgverstrekkers en de medische activiteiten is essentieel voor een goede beleidsvoering.

De Federatie vraagt

- 1** een beleidskader dat samenwerking en associatievorming bij vrije beroepen wil aanmoedigen en ondersteunen, zonder te hervallen in de 'socialisering' van het vrije beroep (aanmoedigen medische huizen). Samenwerking in het vrije beroep dient zich binnen een open kader te ontwikkelen.
- 2** dat het Participatiefonds (in zijn geregionaliseerde hoedanigheid) een aangepast instrument aanbiedt om de kost van het intreden in een associatie te ondersteunen en het impulsfonds uit te breiden naar zelfstandige zorgverstrekkers op de eerste lijn.
- 3** ondernemerschap en management op te nemen in de basisopleidingen, stage en permanente vorming van de vrije beroepsbeoefenaar met gekoppelde instrumenten en acties en een betere omkadering van de stagiair met het oog op deze professionalisering.
- 4** in overleg met de onderwijssector, om programma's en structuren uit te tekenen die moeten leiden tot duurzame opleidingsprogramma's en de toeleiding van goed geschoolde mensen naar assistentieberoepen in het vrije beroep.
- 5** vrijstelling voor vrije beroepen in het kader van de erkenning als dienstverlener bij de KMO portefeuille in Vlaanderen en in Brussel.
- 6** opstellen van een centrale databank medische beroepen van erkende zorgverstrekkers.
- 7** ondersteunende maatregelen om vooral starten als zelfstandig zorgverstrekker opnieuw aantrekkelijk te maken in tegenstelling tot het blindelings afschaffen van contingentering en ingangsexamen.

5

De vrije beroepen in relatie met de overheid

5.1. Correcte betaling vanuit de overheid

Uit een rondvraag bij de Federatie aangesloten beroepsorganisaties blijkt dat een vrije beroepsbeoefenaar wekelijks gemiddeld aan 120 cliënten/patiënten zijn diensten verleent. Dat betekent dat de sector van het vrije beroep wekelijks meer dan 2 keer de totale Belgische bevolking in zijn/haar beroepspraktijk ontvangt.

Het is dan ook logisch dat de overheid bepaalde taken delegeert of oplegt aan, in concurrentie treedt dan wel regelmatig handelt met vrije beroepen. Maar dit kan enkel mét correcte en tijdige honorering vanuit de overheid.

Uit een bevraging van december 2013 bleek dat 78% van de vrije beroepen die regelmatig samenwerkt met de overheid niet tijdig en correct wordt gehonoreerd. We spreken hier over gerechtsexperten, gevangenisartsen, bouwkundige beroepen in wedstrijden, gerechtstolken, pro-Deowerk,.... Een greep uit een aantal beroepen:

- **Architecten**

Overheden richten architectuurwedstrijden in en zetten architectenkantoren (groot en klein) aan het werk zonder of met onvoldoende vergoeding. Vaak steken architecten veel tijd, energie en geld in een voorstel dat dan uiteindelijk niet wordt gerealiseerd.

- **Gerechttolken en gerechtsexperts**

Gerechtsvertalers en tolken hebben geen eigen wettelijke regeling, hebben een te lage verloning met vaak achterstallen in betalingen. Hierdoor verwaart het niveau van de vertalers en tolken, wordt men geconfronteerd met procedurefouten en is een eerlijke rechtsbedeling soms ver te zoeken. Ook andere gerechtsexperts moeten vaak lang wachten op een - te lage - betaling van hun kosten en erelonen.

- **Advocaten**

Pro-Deoprestaties van advocaten van 2 tot 3 jaar geleden worden pas medio 2014 (onvoldoende) vergoed. Welke ondernemer verricht nog diensten om deze na 3 jaar gehonoreerd te zien?

5.2. Een werkbare witwasreglementering

De anti-witwasreglementering waar vele economische en juridische vrije beroepen onder ressorteren blijft een dans op een slappe koord. Er blijven interpretatieproblemen van de reglementering, er is de individuele screening van cliënten, de aangiftes bij de CFI, enz...

Daarnaast ontsnappen een aantal beroepen aan deze witwasreglementering omdat ze niet gereguleerd zijn of geen eigen deontologie hebben.

5.3. Vrijwaring van de keuze voor het vrije beroep als zelfstandige

In de zorgsector wordt de druk op het zelfstandig uitoefenen van het vrije beroep zeer groot. Zelfstandige zorgberoepen worden meer en meer in de hoek gedrukt in het overlegmodel van het RIZIV. Budgetten worden makkelijker aan 'structuren' toegekend. Zelfstandig verpleegkundigen, kinesitherapeuten, e.a. moeten van patiënt naar patiënt hollen om zo veel mogelijk nomenclatuurnummers te noteren. Er is een tendens om meer en meer 'staatsgeneeskunde' te organiseren onder het mom van de betaalbaarheid van de zorg (cfr. wijkgezondheidscentra, diverse derdebetalersregelingen). Alleszins dient men met de toekomstige financieringsmechanismen te vrijwaren dat een zorgverstrekker als zelfstandige actief kan blijven en niet financieel benadeeld wordt ten opzichte van structurele zorgaanbieders.

Juist door het systeem van het vrije beroep in de gezondheidszorg is België door de jaren heen op een door andere landen benijd hoog peil blijven staan, hetgeen we niet verloren mogen laten gaan. De zelfstandige zorgverstrekkers vormen immers een cruciale schakel voor de gezondheidszorg in Vlaanderen en zeker in de eerste lijn: ze zijn laagdrempelig, regionaal sterk verspreid, bieden kwaliteitsvolle zorg en genieten een groot vertrouwen bij de bevolking. Als beoefenaars van het vrije beroep stellen zij de gezondheid en het welzijn van de patiënt als uitgangspunt en dragen op die manier bij tot een betere gezondheidszorg.

Pedro Brugada (cardioloog) naar aanleiding van zijn overstap naar het UZ Jette als zelfstandig arts: *“Ik heb een unieke kans gehad: de omgekeerde wereld van Johan Bellemans. Ik ben van een privaat ziekenhuis vertrokken naar een failliete afdeling cardiologie van een universitair ziekenhuis. In zeven jaar tijd zijn we opgeklommen van de slechtste tot de tweede afdeling cardiologie van het land. Onze afdeling publiceert nu de meeste wetenschappelijke artikels van België, veel meer dan de grote bastions. Wat maakte het verschil? Management. Ik heb het management volledig in mijn handen genomen, en het management van het ziekenhuis heeft mij (gelukkig) gevolgd. Ik ben als zelfstandige aan het UZ Brussel begonnen, niet als ambtenaar. Met als resultaat dat nu 18 zelfstandige professoren aan onze universiteit aan het werk zijn. Het heeft het voordeel dat artsen op die manier meer verantwoordelijk zijn voor hun prestaties.”*

5.4 Tax-cificatie

Tussen de economische beroepen en de federale overheid werd een start gemaakt van ‘tax-cificatie’ waarbij het belang van de economische beroepen terecht werd erkend door de overheid en de fiscus in het bijzonder. Dit voorstel bevat zeker positieve elementen. Het komt er nu op aan om middels het nodige overleg tussen de Instituten, de fiscus en de overheid deze punten te vertalen in concrete actiepunten en/of concrete maatregelen. Ook dienen de juridische beroe-

pen te worden betrokken in dit verhaal. Men speelt enerzijds wel de kaart van de tax-cificatie doch anderzijds worden er wetgevende initiatieven gelanceerd die uitgaan van het conflictmodel. Denken we maar aan de verstrenging van de sanctiemaatregelen ten aanzien van fiscale tussenpersonen die “meewerken” aan fraude en agressieve fiscale planning.

Daarnaast is het ook van belang dat er een goede relatie is tussen de fiscale overheid en de belastingplichtige vrije beroeper. Hiervoor verwijst de Federatie graag naar het UNIZO document “de 10 geboden voor een nieuwe fiscaliteit”. Deze 10 geboden vormen een leidraad bij het invoeren of wijzigen van nieuwe fiscale reglementering. Dat betekent betere en meer voorzienbare fiscale wetgeving die het vertrouwen in de belastingplichtigen en de economische beroepen in zich draagt.

Met betrekking tot de fiscale controles vraagt de Federatie ook het nodige respect voor de vrije beroeper. Een fiscale controle moet plaatsvinden vanuit een overlegmodel, niet vanuit een conflictmodel. En er moet een uniformisering komen van de frequenties inzake controle, een optimalisering en met mogelijkheid tot bemiddeling.

5.5. Deloyale concurrentie vanuit de overheid

De overheid werkt met vele vrije beroepen in partnership doch blijkt daarnaast soms zelf een marktspeler te worden en wordt voor bepaalde vrije beroepen een concurrent. Denken we aan het voornemen van minister Freya Van den Bos-

sche om de taken van het notariaat door ambtenaren te laten uitoefenen. Verder zien we in de bouw dat meer en meer (vooral) lokale overheden in concurrentie treden met architecten op het gebied van duurzaam bouwadvies. Ook het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium betreedt de markt van zelfstandig conservators-restaurateurs van kunstvoorwerpen.

Voor vrije beroepen is het moeilijk om met overheden in concurrentie te treden. Hiervoor moet een duidelijk kader worden gecreëerd en spelregels worden vastgelegd.

5.5. Overdreven overheidsinmenging

We stellen in sommige dossiers ook een overdreven interfereren van de overheid vast in de regulering. Vaak kan zelfregulering in een sector beter werken dan overheidsreglementering.

In een wereld waar alle sectoren ijveren naar een of ander kwaliteitslabel zijn de beroepscorporaties met hun zelfregulering sinds jaar en dag een kwaliteitslabel voor de beroepsbeoefenaar en hun patiënten en cliënten.

Indien de overheid hier telkens ingrijpt daar waar beroepscorporaties die taak hebben, komt het vrije beroep onder druk. Waarom dienen vrije beroepen bijkomend hun beroepsbekwaamheid aan te tonen om in aanmerking te komen voor een register van gerechtsdeskundigen, daar waar vrije beroepen veelal

verplicht zijn zich permanent bij te scholen in tegenstelling tot beoefenaars die eenmaal erkend worden op de lijst van gerechtsdeskundigen? Geef de corporaties impulsen om zaken te implementeren. Daarvoor zijn deze opgericht en werken ze reeds jaar en dag.

5.6. Structurele erkenning van vrije beroepen in het overleg

Vrije beroepen zijn vaak niet structureel vertegenwoordigd in overleg of adviesorganen. De Federatie vraagt een expliciete vertegenwoordiging van het vrije beroep via de erkende professionele en interprofessionele organisaties in de overlegstructuren van het beleid en als vaste gesprekspartners op basis van representativiteit.

In het bijzonder geldt dit voor de zelfstandige zorgverstrekkers en de regionale beleidsniveaus naar aanleiding van de zesde staats hervorming. De zelfstandige zorgverstrekkers wensen op een volwaardige manier vertegenwoordigd te worden en inspraak te hebben in de structuren of beleidsdomeinen die hen rechtstreeks aanbelangen. Ze verwachten dat zowel inzake structuur, strategie en cultuur de overheid rekening houdt met de zelfstandige zorgverstrekkers in Vlaanderen en hun organisaties. De groep van de zelfstandige zorgverstrekkers neemt een belangrijk deel van de eerste (en tweedelijns) zorg in Vlaanderen voor haar rekening. Dit moet weerspiegeld worden in het organisatie model. Een concreet voorbeeld is de vraag naar een volwaardige erkenning van zorgverstrekkers in de op te richten EVA-entiteit van het Vlaams decreet rond gegevensdeling.

De Federatie vraagt

- 1 een tijdige en correcte honorering door de overheid bij het inschakelen van vrije beroepen
- 2 dat de overheid instrumenten/ondersteuning aanbiedt aan vrije beroepen die witwasreglementering dienen te implementeren
- 3 dat beroepen zonder orde of instituut zich eveneens conformeren aan de witwasreglementering.
- 4 werk te maken van de tax-cificatie met de economische en bij uitbreiding juridische beroepen.
- 5 vrijwaring van de keuze voor het zelfstandige vrije beroep.
- 6 een wet die verplichte gedragsregels invoert waar overheden zich aan moeten houden wanneer ze (rechtstreeks of onrechtstreeks) deelnemen aan de private markt, dit om deloyale concurrentie ten gevolge van acties van publieke overheden te voorkomen
- 7 representatieve beroepsorganisaties en interprofessionele organisaties te erkennen en betrekken in overlegstructuren naar aanleiding van de zesde staats hervorming.

Beperking van de aansprakelijkheid in het vrije beroep

Eén van de essentiële kenmerken van het vrije beroep is dat nog vele beoefenaars een grote persoonlijke verantwoordelijkheid dragen en hierdoor persoonlijk aansprakelijk kunnen gesteld worden voor beroepsfouten.

Een meerderheid van de vrije beroepen pleit voor een beperking van de beroepsaansprakelijkheid voor alle beoefenaars in het vrije beroep. Ze zien dat als één van de voorwaarden om het beroep aantrekkelijk te houden, ook voor nieuwkomers.

De gevolgen van de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid zijn onder invloed van de huidige claimcultuur vaak verregaand, leiden tot een defensieve beroepsuitoefening en torenhoge premies of zelfs haast onverzekerbare activiteiten. Momenteel werd reeds voor de economische beroepen, notarissen, architecten en landmeters een wettelijke regeling uitgewerkt om het beroep uit te oefenen in het kader van een vennootschap en alzo de beroepsaansprakelijkheid te beperken.

De Federatie vraagt

- 1 in overleg met alle bevoegde overheden een structurele oplossing voor het probleem van de beroepsaansprakelijkheid binnen het vrije beroep. De concrete uitwerking (al dan niet via de uitoefening van het beroep door de vennootschap) dient steeds in goed overleg te gebeuren met de respectievelijke sector, gezien de specifieke noden/verzuchtingen van elke beroepsgroep.
- 2 het beter verzekeraar houden van bepaalde beroepshandelingen mee te nemen in het debat.

7

Zelfregulering door transparante en democratisch georganiseerde beroepscorporaties (orde/instituut/nationale kamer,...)

Waar dient men een klacht in tegen een beroepsbeoefenaar? Welk gevolg werd er hieraan gegeven? Kan er nog bemiddeld worden? Hoe interpreteer ik een deontologische regel? Kan er een tuchtdossier worden ingekeken? Wie oordeelt er over mij als beroepsbeoefenaar? enz.

Uit een bevraging van maart 2014 blijkt dat 53% van de vrije beroepen niet tevreden is over de werking van zijn/haar respectievelijke orde/instituut.

De moderniseringsbeweging bij de publiekrechtelijke beroepscorporaties van vrije beroepen werd weliswaar ingezet doch deze worden nog vaak ervaren als te 'duister' voor de cliënt/patiënt én dus ook voor de eigen beroepsbeoefenaars die eronder ressorteren.

De bestaande heterogeniteit qua structuur en reglementen van een aantal beroepscorporaties komt de transparantie momenteel niet ten goede.

Zelfregulering is nochtans dé steunpijler van de maatschappelijke verantwoordelijkheid en kwaliteit van het vrije beroep in dienst van de patiënt/cliënt.

Hervormingen dienen te worden ingezet op niveau van de individuele beroepscorporaties doch evenzeer dient hier een interprofessioneel luik aan te worden gekoppeld. Op die manier kan men meer eenheid brengen over de grenzen van de verschillende vrije beroepen, uiteraard met bewaking van de specificiteit van elke beroepsgroep.

Het is om deze reden dat de Federatie in samenspraak met de Waalse zusterorganisatie UNPLIB een voorstel heeft uitgewerkt met betrekking tot het tuchtprocesrecht van vrije beroepen. Dit voorstel bevat algemene principes waaraan een ideaal tuchtprocesrecht aan zou moeten beantwoorden. Toekomstige vrije beroepssectoren kunnen zich hieraan spiegelen bij het opstellen van een eigen tuchtprocedure.

Naast hervormingen binnen bestaande beroepscorporaties dienen beroepen die zich aan de rand van zelfregulering bevinden te worden aangemoedigd zich in dit proces in te schrijven. Dit kan door te ijveren voor een titelbescherming van het beroep via de kaderwet Laruelle van 24 september 2006, dan wel via de oprichting van een nieuwe beroepscorporatie.

Jammer genoeg werd tot op heden nog geen enkele titelbescherming voor intellectuele dienstverlenende beroepssectoren conform de kaderwet van 24 september 2006 tot een goed einde gebracht. Momenteel zijn o.a. de dossiers van de interieurarchitecten en conservators-restaurateurs nog steeds hangende. Daarnaast krijgt de Federatie nog vragen van andere beroepsorganisaties om een procedure ‘titelbescherming’ op te starten.

De Federatie vraagt

- 1** dat er wordt gestreefd naar een grotere eenvormigheid binnen de beroepscorporaties.
- 2** dat een aantal zaken op interprofessioneel niveau worden gebracht: publicatie van tuchtrechtspraak, streven naar algemene principes van tuchtprocesrecht, digitalisering procesdossier,...
- 3** dat nieuw op te richten beroepscorporaties zich spiegelen aan een ‘model-procedure van tuchtprocesrecht’.
- 4** het grote publiek meer te informeren over de werking van de verschillende beroepscorporaties.
- 5** een evaluatie van de kaderwet Laruelle van 2006 tot bescherming van de titel van een dienstverlenend intellectueel beroep.
- 6** beroepen aan te moedigen die streven naar een eigen (volwaardig) orde/instituut en/of een vorm van zelfregulering (bv tandartsen, landmeters-experten, psychologen, kinesitherapeuten e.a.) om alzo toe te laten de kwaliteit en dienstverlening naar de patiënt – cliënt te blijven waarborgen.
- 7** het aanmoedigen van transparante bemiddelingsprocedures op niveau van de beroepscorporaties.
- 8** een modernisering van beroepscorporaties waar nodig met open communicatie naar burger en beroepsbeoefenaar.

Over de Federatie Vrije Beroepen

De Federatie Vrije Beroepen is dé representatieve interprofessionele organisatie in Vlaanderen en Brussel voor het vrije beroep. Met de steun van 22 representatieve beroepsorganisaties en duizenden individuele leden, komt de Federatie, zowel naar het beleid als naar de publieke opinie, op voor meer erkenning en waardering van beoefenaars van het vrije beroep. De Federatie Vrije Beroepen is dan ook de erkende gesprekspartner bij uitstek als het over vrije beroepen gaat en dient de Federatie best betrokken te worden als overlegpartner bij de uitwerking van deze grote thema's en de concretisering ervan.

De bij de Federatie aangesloten organisaties zijn:

- De Algemene Pharmaceutische Bond (APB),
- De Beroepsvereniging voor Conservators-Restaurateurs (APROA-BRK),
- De Automobielexperten (UPEX),
- De Associatie van Interieurarchitecten van België (AIInB),
- Het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF),
- De Belgische Kamer voor Vertalers, Tolken (BKVT),
- De Belgische Vereniging van Tuin- en Landschapsarchitecten (BVTL),
- Het Instituut der Bedrijfsrevisoren (IBR),
- Het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB),
- De Vlaamse Dierenartsenvereniging (VDV),
- De Orde van Vlaamse Balies (OVb),
- Het Nationaal Architectenverbond (NAV),
- De Koninklijke Confederatie der Landmeters-Experten (KCLE),
- De Koninklijke Federatie van het Belgische Notariaat (KFBN),
- De Nationale Kamer der Gerechtsdeurwaarders (NKGB),
- Het Nationaal Verbond der Katholieke Vlaamse Verpleegkundigen en Voedvrouwen (NVKVv),
- De Psychologencommissie samen met de Belgische Federatie van Psychologen (BFP),
- De Vlaamse Beroepsvereniging van Vlaamse Verpleegkundigen (VBZV),
- Axxon, kwaliteit in kinesithérapie,
- Het Verbond der Vlaamse Tandartsen (VVT),
- Het Vlaams Artsensyndicaat (VAS).

Federatie Vrije Beroepen vzw

Willebroekkaai 37, 1000 Brussel

e-mail: info@federatievrijebroepen.be

www.federatievrijebroepen.be

Tel: 02/21.22.504

www.facebook.com/federatievrijebroepen

twitter.com/federatievrijebroepen

federatie
vrije beroepen

| aangesloten bij unizo

